

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

29) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 147:

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskab for finansåret 1983.

(Fremsat 7/5 86 i betænkning fra finansudvalget).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til anden (sidste) behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d.d. meddeler industriministeren og undervisningsministeren, at de ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse om regeringens iværksætterpolitik.

(Redegørelse nr. R 14).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Formanden for boligudvalget har meddelt mig, at udvalget i henhold til forretningsordenens § 12, stk. 4, har optaget lovforslaget om ændring af lov om leje (af Estrup (RV) m.fl.) (Lovforslag nr. L 182) til fornyet udvalgsbehandling.

Miljø- og planlægningsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til folketingsbeslutning om naturbeskyttelse og naturgenopretning. (Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.). (Beslutningsforslag nr. B 23).

Miljø- og planlægningsudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om miljø og gensplejsning m.v. (Lovforslag nr. L 229).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljø- og planlægningsudvalget (23/5 86):

Udtræder: Ritt Bjerregaard (S)

Nyt medl.: Hans Hækkerup (S)

Udtræder: Ole Bernt Henriksen (KF)

Nyt medl.: Lis Aaltonen (KF)

Udtræder: Svend Åge Petersen (KF)

Nyt medl.: Helge Adam Møller (KF)

Udtræder: Bente Nielsen (V)

Nyt medl.: Skrumsager Skau (V)

Udtræder: Skrumsager Skau (V)

Ny stedf.: Bente Nielsen (V)

Retsudvalget (23/5 86):

Udtræder: Carsten Andersen (SF)

Ny stedf.: Ingerlise Koefoed (SF)

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 23/5 86 om regeringens iværksætterpolitik.

(Redegørelse nr. R 14).

Afgivet af:

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen) og undervisningsministeren (Bertel Haarder).

[Industriministeren og undervisningsministeren]

1. Baggrunden for og perspektivet i en iværksætterpolitik

Vækst og omstilling i erhvervslivet er nødvendige for den fortsatte genopretning af dansk økonomi. Regeringens erhvervs politik tager derfor sigte på at skabe grundlag for en dynamisk erhvervsudvikling.

Udgangspunktet for en sådan politik må være

- at størstedelen af de virksomheder, vi har i dag, også vil være dem, der - om end med en noget anden produktion - vil præge udviklingen de næste 5-10 år og,
- at nettotilgangen af nye virksomheder er afgørende for erhvervslivets udvikling på længere sigt, da de fremmer strukturtilpasningen i erhvervslivet, herunder fornyelsen i de traditionelle fremstillingserhverv og i de bestående virksomheder. Fremkomsten af helt nye typer af virksomheder inden for området erhvervs service er et eksempel herpå.

En afgørende forudsætning for, at vi kan opnå den nødvendige vækst og omstilling i erhvervslivet de nærmeste år, er derfor, at de eksisterende virksomheder gennem en stadig udvikling af produktgrundlaget og gennem anvendelse af ny teknologi i produktionsprocessen forbedrer deres konkurrenceevne. Dernæst er det af hensyn til den langsigtede vækst og omstilling i erhvervslivet vigtigt, at der føres en politik, der kan sikre, at der løbende etableres mange nye virksomheder, og at de virksomheder, der har et vækst- og eksportpotentiell, får mulighed for og tid til at udvikle sig til levedygtige virksomheder.

Det er et mål for regeringen, at flere skal have mulighed for at starte egen virksomhed, og at flere af de nye virksomheder skal være i stand til at overleve de første, vanskelige år. Der findes mange typer af iværksættere, der har vidt forskellige forudsætninger for og bevæggrunde til at etablere sig som selvstændige. En iværksætterpolitik må derfor omfatte en indsats på mange områder.

2. Nye virksomheders betydning for erhvervsudviklingen

Det er vanskeligt ud fra eksisterende statiske kilder at få et overblik over, hvor stor den reelle nytildgang af virksomheder er inden for forskellige erhvervssektorer, og hvil-

ken betydning de nye virksomheder har for vækst og fornyelse i erhvervslivet. Vi har derfor en meget ufuldstændig viden om, hvor dynamisk den igangværende udvikling i erhvervslivet, herunder specielt i industrien, er.

Der er derfor behov for, at der opnås en bedre udnyttelse af de oplysninger, der gennem momsregisterstatistikken tilvejebringes om tilgang og afgang af virksomheder, således at det bliver muligt løbende at vurdere bevægelserne i virksomhedsbestanden og betydningen heraf for udviklingen i erhvervsstrukturen.

Et sådant forbedret statistisk grundlag er et nødvendigt udgangspunkt for tilrettelæggelsen af en målrettet iværksætterpolitik, ligesom det er nødvendigt for at kunne belyse, om opstillede målsætninger for udviklingen i tilgangen af virksomheder opfyldes eller der er behov for at justere erhvervs politikken, herunder iværksætterpolitikken.

3. Iværksætterne og deres problemer

Den typiske iværksætter i Danmark har en faglig uddannelse og nogle års erfaring fra en virksomhed, som med hensyn til produktgrundlag og produktionsform ligner den nystartede. Som regel har iværksætteren ingen administrative forudsætninger for at drive en virksomhed. Virksomheden startes uden de helt store forberedelser og som regel i det små. Produktgrundlaget er helt traditionelt, og der satses ofte udelukkende på et lokalt marked.

En mindre gruppe af iværksættere afviger dog på flere punkter fra den traditionelle iværksætter. Disse iværksættere, som i det følgende kaldes højteknologiske iværksættere, har et højere uddannelsesnivea end gennemsnittet - typisk en teknisk eller merkantil uddannelse - og kommer ofte fra et lederjob i en anden virksomhed. Etableringen af virksomheden er som regel nøje planlagt, og den administrative side af virksomhedens drift prioriteres højt. Produktionen er kendetegnet af en stadig produkttilpasning, og i mange tilfælde er der tale om en meget specialiseret produktion på et højt teknologisk niveau, der er stærkt eksportorienteret.

En anden gruppe højteknologiske iværksættere kommer fra naturvidenskabelige og tekniske forskningsmiljøer. For disse iværksættere, hvis styrke er en højteknologisk pro-

[Industriministeren og undervisningsministeren]

dukt- eller procesidé, vil der let kunne opstå problemer på den administrative side, idet iværksætterens interesser og forudsætninger i så høj grad ligger på produktionssiden.

De store forskelle, der er mellem disse hovedgrupper af iværksættere med hensyn til personlige motiver for at starte egen virksomhed, uddannelsesmæssig baggrund og idégrundlag for virksomheden, gør, at disse grupper af iværksættere møder meget forskellige problemer såvel i etableringsfasen som i de første år af virksomhedens levetid.

Finansieringen af virksomhedsstarten er imidlertid et centralt problem for alle iværksættere. Selv om situationen er bedret inden for de senere år, etableres mange virksomheder stadig på et utilstrækkeligt finansielt grundlag. Typisk vil det være iværksætterens egen opsparing suppleret med bankfinansiering – ofte i form af en kassekredit – der danner grundlag for virksomhedsetableringen. En sådan finansiering gennem kortfristet fremmedkapital er helt utilstrækkelig, ikke mindst for den højteknologiske iværksætter, der i de første år har behov for betydelige ressourcer til produktudvikling og markedsføring og ofte tillige til udstyrsanskaffelser m.v.

4. Mål for en iværksætterpolitik

I det følgende redegøres for regeringens overvejelser om indholdet i en iværksætterpolitik, dvs. en politik, der har som mål at fremme tilgangen af nye virksomheder. En sådan politik må søge,

- at udvide iværksætterpotentiellet i alle dele af befolkningen, så flere ser det som en personlig mulighed at etablere egen virksomhed,
- at give potentielle iværksættere et bedre og mere realistisk udgangspunkt for etablering af selvstændig virksomhed, så flere virksomheder overlever de første, vanskelige år,
- at forbedre de generelle vilkår, der gælder for selvstændige, så flere tør tage springet til at etablere egen virksomhed, og
- at stimulere tilgangen af vækstorienterede virksomheder, så grundlaget for en langsigtet vækst i dansk erhvervsliv kan sikres.

5. En indsats for styrkelse af iværksætterpotentiellet og iværksætternes viden

Regeringen vil tage en række initiativer inden for uddannelsessystemet med henblik på at styrke iværksætterpotentiellet i befolkningen, så der fremover sikres en bredere rekruttering af iværksættere.

Uddannelsessystemet skal fremme de personlige egenskaber, som er væsentlige for iværksættere, samt oplyse elever og studerende på alle niveauer om selvstændiges vilkår og muligheder.

Derudover er det en vigtig opgave for uddannelsessystemet at støtte iværksættere gennem iværksætterkurser.

I folkeskolen møder eleverne allerede i dag den selvstændiges vilkår i valgfaget arbejdskendskab, gennem uddannelses- og erhvervsorientering, erhvervspraktik, gæstundervisning og produktionsspil og ved virksomhedsbesøg.

Indsatsen i folkeskolen for at orientere om iværksættere og selvstændige vil yderligere blive styrket fremover. På et landsdækkende kursus for vejledere i foråret 1986 er iværksætterspørgsmålet således blevet belyst og drøftet med henblik på at fremme lokale initiativer. Desuden er der truffet aftale mellem Håndværksrådet, to kommuner og undervisningsministeriet om et forsøgs- og udviklingsarbejde, der skal belyse, hvordan undervisning om iværksættere/selvstændige kan indgå i skolens hverdag. I centralt udgivet vejledningsmateriale vil der blive indsat særlige afsnit om iværksættere og selvstændige, og kommunerne opfordres til at give lærerne mulighed for praktikophold i virksomheder for at samle viden om selvstændiges livsvilkår.

På længere sigt vil spørgsmålet om stimulering af de egenskaber, som kræves af bl.a. selvstændige, blive inddraget ved fremtidige revisioner af alle folkeskolens undervisningsvejledninger.

Også i gymnasiet er det hensigten at placere iværksætterspørgsmål mere centralt i undervisningen. Det vil bl.a. ske i forbindelse med den igangværende revision af bekendtgørelser og undervisningsvejledninger for gymnasiets fag.

Inden for erhvervsuddannelserne skal iværksætterspørgsmål indgå med større vægt i undervisningsvejledninger, og fra august

[Industriministeren og undervisningsministeren]

1986 vil der i de tekniske EFG-uddannelser blive tilbudt et nyt valgfag: start af egen virksomhed.

Inden for de videregående uddannelser er der ved flere uddannelser, bl.a. ved handelshøjskolen i København, etableret uddannelseselementer, der vedrører start af egen virksomhed. Uddannelsesinstitutionerne vil blive opfordret til at udvikle sådanne elementer, og institutionerne vil kunne få særlige tilskud til dette arbejde.

For iværksættere eller potentielle iværksættere kan uddannelsessystemet tilbyde særlige iværksætterkurser. Hovedformålet med kurserne er at bibringe kursusdeltagerne viden om problemerne i forbindelse med start og drift af egen virksomhed. Gennem årene er der blevet afholdt en række iværksætterkurser med amter, kommuner, lokale pengeinstitutter m.v. som initiativtagere og med bistand fra det teknologiske servicesystem, jfr. afsnit 7.2. Generelt har der været positive resultater af iværksætterkurserne, og regeringen vil øge indsatsen på dette område. Således giver den nye lov om efteruddannelse mulighed for at udvikle og gennemføre iværksætterkurser med statstilskud. Iværksætterne har mulighed for at søge voksenuddannelsesstøtte under kurserne, der etableres lokalt i et samarbejde mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner.

Inden for merkonomuddannelsen arbejdes der med at etablere et særligt kursustilbud for iværksættere. Noget lignende overvejes inden for HF-enkeltfagskurserne. Desuden er undervisningsministeriet ved at undersøge mulighederne for at starte kurser for innovatører på tekniske skoler, dvs. personer, der bl.a. starter produktioner med ny teknologi.

Langtidsledige, som ønsker at etablere egen virksomhed, kan modtage uddannelsesydelse, når de deltager i særlige iværksætterkurser på handelsskoler og tekniske skoler. Alternativt kan de opnå en iværksætterydelse på 52.000 kr. pr. år i 3½ år. Ca. 550 langtidsledige har benyttet sig af tilbuddet om iværksætterydelse ved udgangen af januar 1986. I samme periode har der været 8 hold på iværksætterkurser på handelsskoler og tekniske skoler.

For ledige med en lang videregående uddannelse har der været afholdt særlige iværksætterkurser. Sådanne ledige har desuden

mulighed for at starte egen virksomhed gennem tilskudsordningen for projektgrupper.

6. Forbedring af de generelle vilkår for erhvervslivet

Gennem den økonomiske politik er der skabt bedre økonomiske vilkår for nystartede virksomheder. Rentefaldet og den lettere adgang til kapital har gjort det billigere at finansiere startfasen, og nedgangen i inflationen og de mere stabile afsætningsforhold har gjort det nemmere for de nye virksomheder at overskue økonomien i de første, vanskelige år. En fastholdelse af den økonomiske politik er en vigtig forudsætning for øget tilgang af nye, levedygtige virksomheder.

Gennem det regelforenklingsarbejde, som regeringen igangsatte i 1982, er der sket en lettelse af de administrative byrder, der påhviler erhvervslivet. Erhvervsorganisationerne har været inddraget i dette arbejde og har udtrykt tilfredshed med de resultater, der er opnået. Regelforenklingsarbejdet vil blive fortsat, så det sikres, at lovgivning og krav løbende tilpasses ændringer i det omgivende samfund.

Regeringen opfatter det også som et vigtigt element i iværksætterpolitikken, at der på kommunalt plan udfoldes en række initiativer med henblik på at fremme etableringen af nye virksomheder. Mange iværksætterkurser er finansieret kommunalt, og i en række kommuner er der – ofte i samarbejde med det lokale erhvervsliv – etableret forskellige former for rådgivning og service for iværksættere. Herudover har flere kommuner medvirket organisatorisk til opførelse og drift af privat finansierede iværksætterhuse.

Med henblik på at klarlægge de regler, der gælder for selvstændige inden for den sociale lovgivning, er der iværksat et udvalgsarbejde under socialministeriet med deltagelse af erhvervsorganisationer. Baggrunden for nedsettelsen af udvalget er, at de selvstændiges usikkerhed om reglerne kan medvirke til, at nogle afholder sig fra at starte egen virksomhed. Det er derfor bl.a. hensigten at udarbejde et bedre informationsmateriale om de sociale reglers betydning for selvstændige.

For at øge omfanget af alternative produktioner i det primære jordbrug vil det blive overvejet at yde en form for iværksætterstøtte hertil.

[Industriministeren og undervisningsministeren]

Et af hovedformålene med den igangværende reform af skattesystemet er at lette forholdene for selvstændige erhvervsdrivende. Fra indkomståret 1987 kan personer, der driver erhvervsvirksomhed, lade sig beskatte efter virksomhedsordningen.

Denne ordning indeholder flere fordele. Den giver skattemæssig ligestilling af afkast af investering i egen virksomhed med afkast af investering i f.eks. obligationer. Herved opnås en positiv virkning på indehaverens lyst til at investere i sin egen virksomhed. Ordningen giver også adgang til at opspare en del af overskuddet imod en foreløbig virksomhedsbeskatning på 50 pct. Denne opsparingsmulighed skal bl.a. sikre, at selvstændige med stærkt svingende indkomster ikke bliver hårdere beskattet end personer med en tilsvarende, men jævnt fordelt indkomst. Opsparingsordningen medfører endvidere bedre muligheder for konsolidering af virksomheden.

Virksomhedsordningen vil således resultere i en lempeligere beskatning af mange nyetablerede virksomheder.

7. En industripolitisk indsats over for iværksættere

Formålet med det erhvervsfremmesystem, der er etableret under industriministeriet, er at fremme udviklingen i fremstillings- og servicesektoren generelt. Ordningerne er et tilbud til alle virksomheder uanset branche, størrelse og teknologiniveau. Under teknologirådet er der dog etableret to ordninger, der specielt retter sig mod iværksættere (etableringsordningen og stipendieordningen for iværksættere).

I det følgende ses nærmere på, hvordan man gennem industripolitikken kan stimulere tilgangen af nye virksomheder, herunder navnlig virksomheder med et stort vækst- og eksportpotentiel.

7.1. Iværksætternes udnyttelse af låne- og tilskudsordningerne

Erfaringerne med ordningerne er, at de, selv om de ikke diskriminerer imod iværksættere, kun i begrænset omfang benyttes af nystartede virksomheder. I den forbindelse må man være opmærksom på, at ordningerne ikke specifikt tager sigte på den traditio-

nelle iværksætter. Det gælder de eksportrettede ordninger, der forudsætter, at der findes et produkt, der er eksportegnet, og at virksomhederne har egen salgsorganisation. På tilsvarende måde gælder for produktudviklingsordningen og udviklingsfondet, at de primært tager sigte på at støtte produktudviklingen i eksisterende virksomheder. Ordningerne kan normalt ikke tilgodese iværksætteres bredere finansieringsbehov.

Egnsudviklingsordningens målsætning, at fremme den erhvervmæssige udvikling i egnsudviklingsområder gennem støtte til anlægsinvesteringer, indebærer, at iværksættere er en vigtig målgruppe. Nyetablerede virksomheder udgjorde mellem 5 og 10 pct. af det antal virksomheder, som i årene 1981-84 modtog egnsudviklingsstøtte. Mindre projekter henvises til låneordningen for håndværk og mindre industri (HMI-ordningen). I 1985 var ca. 19 pct. af de lånmodtagende virksomheder under denne ordning nyetablerede, og de modtog ca. 17 pct. af de udlånte beløb.

Vor viden om, i hvilken udstrækning forskellige typer af iværksættere rent faktisk benytter de generelle erhvervsfremmeordninger, og om, hvilke hindringer der i givet fald har ført til, at de ikke gør det, er meget begrænset. Industriministeriet vil derfor gennemføre en undersøgelse af disse spørgsmål. Undersøgelsen vil tage udgangspunkt i de kriterier, der anvendes ved tildeling af støtte, og i de krav, der stilles til ansøgerne.

Industriministeriet vil på baggrund af en sådan undersøgelse samt de overvejelser, der er i gang under de forskellige ordninger, jfr. nedenfor, og under hensyn til ordningernes primære målsætning vurdere, om der er behov for ændringer, der kan fremme iværksætternes, herunder specielt de højteknologiske iværksætteres, udnyttelse af erhvervsfremmeordningerne.

7.2. Iværksættere og det teknologiske servicesystem

Inden for det teknologiske servicesystem er der etableret to ordninger, der direkte tager sigte på at støtte etablering af nye virksomheder. Det gælder teknologirådets etableringsordning, der administreres af iværksættercentre på Jydsk Teknologisk og Teknologisk Institut, samt stipendieordningen for iværksættere. Derudover yder de teknologi-

[Industriministeren og undervisningsministeren]

ske informationscentre rådgivning på lokalt plan. Endelig bistår iværksættercentre kommuner, erhvervsorganisationer og andre ved gennemførelse af iværksætterkurser, ligesom de gennemfører kampagne- og informationsaktiviteter.

Etableringsordningen har til formål at stimulere etableringen af virksomheder især inden for fremstillingsvirksomhed. Gennem ordningen ydes konsulentbistand, der er gratis i den indledende fase og ydes til nedsat pris i de efterfølgende faser. I forbindelse med en eventuel revision af ordningen vil der bl.a. blive set på, om ordningen skal udvides til at omfatte andre erhvervsområder end fremstillingsvirksomheder, således at nye typer af handels- og servicevirksomheder kan komme ind under ordningen, og om den mere dybtgående etableringsvejledning skal udbygges og i givet fald begrænses til de mere perspektivrige nyetableringer, som har et betydeligt vækst- og eksportpotentielt eller et udpræget nyhedsэлемент.

Gennem stipendieordningen for iværksættere ydes økonomisk støtte i op til et år til personer fortrinsvis med en videregående uddannelse, der har brug for tid til at bearbejde en idé med henblik på etablering af en højteknologisk virksomhed. De hidtidige erfaringer med ordningen er meget positive, idet stort set alle, der har afsluttet stipendieperioden, har etableret egen virksomhed, der hurtigt i forhold til gennemsnittet af nye virksomheder har ført til betydelig beskæftigelse og eksport.

På baggrund af de gode resultater vil det blive overvejet, hvordan man kan opnå større tilgang til ordningen, f.eks. gennem en lempelse af de nuværende, ret strenge krav til teknologiindholdet i produktideen samt en udvidet støtte til forsøgs- og udredningsaktiviteter.

Det er af afgørende betydning for etablering af levedygtige nye virksomheder, at iværksætteren både før og efter etableringen af sin virksomhed har mulighed for at søge råd og vejledning. Gennem det opsøgende arbejde, der gennemføres af de regionale teknologiske informationscentre, og det samarbejde, der er mellem disse centre og det lokale miljø (erhvervsråd, pengeinstitutter, uddannelsesinstitutioner m.v.), er der mulighed for på et tidligt tidspunkt at henlede iværksætternes opmærksomhed på de tilbud om

rådgivning, der findes inden for det teknologiske servicesystem.

Det overvejes løbende, om det teknologiske servicesystems rolle over for iværksættere kan styrkes yderligere. Mange ideer er under afprøvning rundt omkring. Det gælder formidling af kontakt mellem potentielle iværksættere, etablering af støttegrupper for iværksættere og etablering af væksthuse for højteknologiske iværksættere.

Regeringen ser meget positivt på denne iderigdom. De erfaringer, der indhentes via disse aktiviteter, vil blive søgt anvendt i forbindelse med regeringens overvejelser om den fremtidige udformning af indsatsen over for iværksættere, herunder ikke mindst højteknologiske iværksættere.

7.3. En indsats for tidligere at få nye virksomheder ud på eksportmarkederne

For iværksættere og mindre virksomheder, der ofte er karakteriseret ved en svagt udbygget markedsføringsfunktion, kan etablering af eksport være en vanskelig, tidkrævende og dermed også ressourcekrævende opgave. Hertil kommer, at virksomhederne i eksportetableringsfasen vil have vanskeligt ved såvel at udnytte en eksportmedarbejder fuldt ud som at bære de omkostninger, der er forbundet hermed.

Under eksportfremmeordningen findes der allerede tilskudsmuligheder rettet mod løsning af sådanne problemer for grupper af små og mellemstore virksomheder, herunder iværksættere.

Gennem eksportkonsulentordningen kan grupper af virksomheder opnå tilskud til ansættelse af en erfaren eksportkonsulent, der foretager markedsundersøgelser, etablerer kontakt med potentielle købere og i øvrigt tilrettelægger og bistår ved markedsføringen.

Regeringen besluttede i slutningen af 1985 at gøre en ekstra indsats for at styrke især de mindre virksomheders eksportbestrebelse. Der vil som led heri blive etableret en markedsudviklingsordning, hvorigennem der vil blive ydet tilskud til et samlet fremstød, når der er tale om nye eksportører, nye produkter eller nye markeder. Der er afsat 150 mill. kr. over en 4 års periode til denne ordning.

Inden for eksportkreditordningen har man gennem de senere år udbygget samarbejdet med pengeinstitutterne for bl.a. at mindske

[Industriministeren og undervisningsministeren]

afstanden mellem eksportkreditrådet og de mindre virksomheder ude i landet. Samarbejdet har først og fremmest omfattet de hurtigt-virkende garantiformer, hvor virksomhederne på en administrativt forenklet måde i løbet af nogle få dage kan opnå mindre eksportkreditgarantier gennem deres lokale pengeinstitut.

I arbejdet med at udvikle nye tilbud på eksportkreditområdet er hensynet til at løse nogle af de problemer, som iværksættere har, når de skal i gang med en eksport, prioriteret højt. I en ny ordning, som eksportkreditrådet for tiden har under udvikling i samarbejde med pengeinstitutterne, vil der således ikke, når der foreligger en finansieringsaftale mellem en virksomhed og dens lokale pengeinstitut, der omfatter hele virksomhedens eksport, blive stillet særlige krav til regnskabsdokumentation over for eksportkreditrådet. Hovedformålet med ordningen er at aflaste virksomhederne finansielt – gennem kombination af en eksportkreditgaranti og et kautionsarrangement – og administrativt, idet eksportøren kun skal henvende sig til sit lokale pengeinstitut. Dermed sættes virksomhederne i stand til bedre at koncentrere sig om produktions- og afsætningsiden.

7.4. En indsats for fremme af nye vækst-orienterede og videnbaserede virksomheder

Som tidligere nævnt mener regeringen, at der må gøres en særlig indsats for at fremme etableringen af virksomheder, der har et betydeligt vækst- og eksportpotentielt, og som kan bidrage til fornyelse overalt i dansk erhvervsliv.

Det er regeringens opfattelse, at der såvel blandt studerende og ansatte på vore højere læreanstalter som blandt ansatte i eksisterende virksomheder er et betydeligt rekrutteringsgrundlag for højteknologiske iværksættere. Der er imidlertid ikke i Danmark tradition for, at disse grupper går i iværksætter-tanker. Det er vigtigt, at dette iværksætterpotentielt kaldes frem.

Teknologirådet har inden for de seneste år taget forskellige initiativer, der bl.a. tager sigte herpå. Det gælder den ovenfor omtalte stipendieordning for iværksættere samt teknologispejderordningen. Gennem teknologispejderordningen identificeres eksamensprojekter, forskningsprojekter m.v. på Danmarks

tekniske højskole, som synes egnede som udgangspunkt for etablering af en industriel produktion. Erfaringerne fra etablering af højteknologiske virksomheder viser i øvrigt, at det er meget værdifuldt, om man kan få personer med henholdsvis en teknisk og en merkantil uddannelse og personer med baggrund i henholdsvis forskningsverdenen og erhvervslivet til at arbejde sammen om etablering af egen virksomhed.

Hvis iværksætterpotentielt blandt højtuddannede skal udnyttes i højere grad end hidtil, er der brug for en holdningsændring både på de højere læreanstalter og i erhvervslivet.

Sådanne holdningsændringer er på vej på de højere læreanstalter. Tankerne om etablering af et iværksættercenter ved Danmarks tekniske højskole og etablering af forskerparker i tilknytning til Århus universitet og Københavns universitet viser dette.

Regeringen er indstillet på at støtte bl.a. forskerparkinitiativerne i planlægningsfasen og overvejer i begrænset omfang at stille bevillinger til rådighed, så f.eks. kontakt- og informationskontorer kan oprettes. Størstedelen af finansieringen må sikres af de direkte interesserede parter, hvilket forudsætter samarbejde mellem erhvervslivet, de lokale myndigheder og den enkelte læreanstalt.

For at sikre, at danske forskningsresultater i højere grad fremover kan udnyttes kommercielt i Danmark, har planlægningsrådet for forskningen nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge problemerne omkring patentbeskyttelse af forskningsresultater.

Regeringen mener også, at ledere af eksisterende virksomheder aktivt bør støtte og stimulere medarbejdere, der ønsker at arbejde videre med en produktidé med henblik på etablering af en ny virksomhed. Dette kan f.eks. ske med udgangspunkt i et forskningsresultat, som modervirksomheden ikke er interesseret i at udnytte. Modervirksomheden kan i en overgangsperiode på forskellig måde yde finansiell bistand til en sådan knopskydningsvirksomhed (gratis benyttelse af lokaler og udstyr, medfinansiering etc.), f.eks. samtidig med, at iværksætteren modtager tilskud fra stipendieordningen. Teknologirådet har for nylig ydet tilskud til et projekt, hvorigennem der vil blive indhentet erfaringer på dette område.

Helt afgørende for etableringen af flere perspektivrige og højteknologiske virksomheder

[Industriministeren og undervisningsministeren]

der er imidlertid, at der tilvejebringes finansieringsmuligheder, der tilgodeser de højteknologiske iværksætteres behov. I de første år af en højteknologisk virksomheds levetid skal der afholdes store udgifter til fortsat udvikling af virksomhedens produktgrundlag og til markedsføring. Hvis virksomheden skal overleve, er der behov for en startkapital, der kan tæres på, og hvis ejere er villige til at vente på at modtage et afkast af den investerede kapital.

Det private kapitalmarked har her en væsentlig opgave at løse. Venture capital-selskaber og andre private investorer må stimuleres til at skyde kapital ind i nye selskaber. Regeringen vil løbende overvåge, at der ikke er lovgivningsmæssige hindringer for denne udvikling. Derudover skal det sikres, at højteknologiske iværksættere gennem benyttelse af erhvervsfremmeordninger kan opnå støtte til afgrænsede typer af aktiviteter, der indgår i en højteknologisk virksomheds udviklingsforløb, herunder idéudvikling, produktudvikling og etablering af eksport.

8. Sammenfatning

Der må gennemføres en politik, der kan sikre, at der etableres mange nye virksomheder i de kommende år.

Som led heri vil regeringen tage en række initiativer på uddannelsesområdet, der tager sigte på at udbrede kendskabet til selvstændiges vilkår og muligheder, så flere ser det som en personlig mulighed at etablere selvstændig virksomhed.

Endvidere vil bestræbelserne for at forbedre det generelle klima for erhvervslivet blive

videreført. Resultaterne af den hidtidige indsats på dette område har været meget positive i form af øget beskæftigelse og omsætning i erhvervslivet og øget tilgang af nye virksomheder.

Ud fra et langsigtet vækstsynspunkt er det vigtigt, at der gøres en særlig indsats for at fremme tilgangen af vækst- og eksportorienterede virksomheder. Bestræbelserne herfor vil især omfatte initiativer inden for industri- og uddannelsespolitikken. I denne redegørelse beskrives regeringens overvejelser om en indsats på disse områder. Regeringen vil arbejde videre med at konkretisere indholdet i initiativerne, således at de til efteråret kan indgå i regeringens samlede plan for fremme af en dynamisk erhvervsudvikling.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 27. maj 1986 kl. 12.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.59